

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ในด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ใน 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ และงานช่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเป็นตัวอย่างประชากรในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 360 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random Sampling) และเป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการสังเกตการปฏิบัติงาน 30 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ เลือกครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจากโรงเรียนที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ 5 อันดับแรก และ 5 อันดับสุดท้าย ของจังหวัดบุรีรัมย์ในปีการศึกษา 2531 โรงเรียนละ 3 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสังเกตการปฏิบัติงาน

สำหรับแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งทุกตอนมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ คือ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปของการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ 7 ด้าน

แบบสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ ซึ่งแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ 9 ด้าน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบ
สอบถามไปยังตัวอย่างประชากร และเข้าสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ
ตามที่ได้เลือกไว้แล้ว

จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 330 ฉบับ จาก 360 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 91.67 แล้วคัดเลือกเป็นแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยจริง จำนวน 315 ฉบับ ซึ่งคิดเป็น
ร้อยละ 87.5 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อแล้ว
เสนอผลในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2 ข้อมูลจากแบบสังเกตการปฏิบัติงาน นำมาแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอ
ประกอบการอภิปรายผล
สรุปผลการวิจัย

ก. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่ม
งานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 54.29 เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 35 ปี โดยร้อยละ
60.64 มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา ร้อยละ 41.59 มีประสบการณ์ในการสอน 6 - 10 ปี
ส่วนประสบการณ์ในการสอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพมีจำนวนใกล้เคียงกันทุกช่วง

ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 83.81 ต้องเป็นครูสอนกลุ่มงาน
และพื้นฐานอาชีพ เพราะเป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ และร้อยละ 8.89 เป็น
ครูผู้สอนกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพด้วยความสมัครใจ กลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) เป็นกลุ่ม
ประสบการณ์ที่ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 32.06 สนใจมากที่สุด และมีครูกลุ่ม
งานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 21.59 ที่สนใจกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพมากที่สุด

ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 51.11 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พิเศษอื่น ๆ นอกเหนือจากงานสอน ซึ่งหน้าที่ครูวิชาการโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียนเป็นหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากงานสอนที่ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติมากที่สุด

ตอนที่ 2 สภาพทั่วไปในการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

1. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้มีการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียนคือ ร้อยละ 51.75 จัดให้มีแปลงเกษตร 1 แห่งและเรือนเพาะชำ 1 หลัง ครูร้อยละ 60.95 จัดให้มีโรงฝึกงาน 1 หลัง ครูร้อยละ 50.16 จัดให้มีห้องโภชนาการหรือโรงอาหาร 1 ห้อง ร้อยละ 59.05 มีการจัดป้ายนิเทศหรือกระดานข่าวกลางแจ้ง เพื่อเผยแพร่ความรู้กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพต่อสาธารณชนโดยร้อยละ 42.86 จัดตามข่าว เหตุการณ์และวันสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 41.91 มีการจัดให้มีที่แสดงผลงานนักเรียนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพต่อสาธารณชน

ส่วนปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 50.16 เห็นว่าแปลงเกษตรยังมีไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน รองลงมาร้อยละ 22.86 เห็นว่าเรือนเพาะชำยังมีไม่เพียงพอ ซึ่งวิธีแก้ปัญหานี้ ร้อยละ 56.19 แก้ไขโดยการใช้ประโยชน์จากที่ว่างในโรงเรียนให้มากที่สุด

2. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพโดย ร้อยละ 86.35 มีการตกแต่งห้องเรียนโดยใช้ผลงานนักเรียนเป็นอุปกรณ์ในการตกแต่ง ร้อยละ 93.02 มีการจัดป้ายนิเทศหรือมุมความรู้กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในห้องเรียน และร้อยละ 45.40 มีการจัดมุมหนังสือสำหรับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในห้องเรียนโดยจัดไว้ทั้งหนังสือเรียนและหนังสืออ่านประกอบ

3. การจัดการเกี่ยวกับสื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 69.52 ผลิตสื่อการสอนขึ้นใช้เอง รองลงมาร้อยละ 47.30 ซื้อสำเร็จรูปและยืมจากโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง โดยร้อยละ 81.59 ได้เงินงบประมาณในการจัดซื้อจัดหาสื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจากงบประมาณของสำนักงาน

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ด้านสภาพของสื่อการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 69.53 เห็นว่า สื่อการสอนบางอย่างชำรุดต้องซ่อมแซม ส่วนการจัดเก็บสื่อการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 69.21 จัดเก็บไว้ในห้องเก็บสื่อโดยเฉพาะ

4. การจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอนกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 56.51 ได้จัดทำกำหนดการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 41.90 จัดทำตารางสอน ส่วนปัญหาในการจัดทำเอกสาร ร้อยละ 67.30 เห็นว่ามีปัญหาเรื่องงบประมาณมีจำกัด รองลงมา ร้อยละ 35.24 เห็นว่ามีปัญหาเรื่องผู้จัดทำขาดความรู้และประสบการณ์ เอกสาร ที่จัดทำขึ้นครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 57.78 นำไปใช้ประโยชน์ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ รองลงมา ร้อยละ 52.38 นำไปใช้ เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

5. การสนับสนุนกิจกรรมพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 40.95 มีการเผยแพร่ผลงานนักเรียนต่อสาธารณชนในรูปการจัด นิทรรศการ รองลงมา ร้อยละ 22.22 เผยแพร่โดยการนำผลงานนักเรียนออกไปจำหน่าย ส่วนการเชิญวิทยากรหรือผู้ชำนาญการมาสอนหรือบรรยายพิเศษ ร้อยละ 52.38 ไม่เคยเชิญมา และการนำนักเรียนไปดูงานหรือฝึกงานในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนอกสถานศึกษา ร้อยละ 64.76 ไม่เคยพานักเรียนไป

6. การมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและครูในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 47.62 มีการช่วยเหลือกันและกันในระหว่าง การปฏิบัติงานในโรงเรียนโดยช่วยเหลือกัน เป็นบางคนและบางโอกาส รองลงมา ร้อยละ 47.30 เห็นว่า ทุกคนช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ซึ่งร้อยละ 59.68 เห็นว่ากิจกรรมที่ครูกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพปฏิบัติร่วมกันมากที่สุดคือการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการ รองลงมา ร้อยละ 50.79 เห็นว่าเป็นกิจกรรมการจัดทำข้อสอบ

ด้านปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียน ครูกลุ่มการงานและพื้นฐาน อาชีพ ร้อยละ 63.49 เห็นว่าผู้บริหารได้ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีด้วยการให้ความช่วยเหลือ แนะนำด้านวิชาการและนิเทศเป็นประจำ รองลงมา ร้อยละ 35.24 เห็นว่าผู้บริหาร สนับสนุนด้วยการจัดสรรงบประมาณให้

ด้านปฏิสัมพันธ์กับชุมชนพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 46.03 เห็นว่าชุมชนให้การส่งเสริมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ด้วยการเป็นวิทยากรให้ รองลงมาครูร้อยละ 34.60 เห็นว่าชุมชนจัดหาอุปกรณ์การเรียน การสอนให้ ซึ่งครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 51.43 ขอความร่วมมือจากชุมชน ผ่านทางกรรมการศึกษาหรือผู้นำชุมชน รองลงมาร้อยละ 49.52 ขอความร่วมมือผ่านทาง นักเรียน

ตอนที่ 3 การปฏิบัติงานด้านการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

1. การเตรียมการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้เตรียมการสอนโดย ร้อยละ 84.76 ได้จัดเตรียมสื่อการสอน รองลงมา ร้อยละ 75.24 จัดเตรียมกิจกรรมสำหรับนักเรียน ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 85.08 มีการบันทึกการสอนล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ และร้อยละ 91.11 มีการแจ้งวัตถุประสงค์การสอนล่วงหน้าทุกครั้ง

2. การสอนงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง

2.1 การสอนงานบ้าน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 72.38 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ในการสอนครูร้อยละ 83.17 ใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 69.21 ใช้วิธีสอนแบบสาธิต โดยร้อยละ 40 เห็นว่าส่วนที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียน การสอนงานบ้าน คือลักษณะนิสัยในการทำงานและครูร้อยละ 31.43 เห็นว่าการสอนงานบ้าน ควรคำนึงถึงสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ส่วนในด้านความรู้ ความเข้าใจใน วัตถุประสงค์และเนื้อหาของงานบ้านร้อยละ 52.06 เห็นว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับปานกลาง

2.2 การสอนงานเกษตร ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 67.94 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว ในการสอน ร้อยละ 88.57 ใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง รองลงมาร้อยละ 70.16 ใช้วิธีสอนแบบสาธิต โดยร้อยละ 46.35 เห็นว่าส่วนที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนงาน เกษตรคือ ทักษะและกระบวนการในการทำงาน และร้อยละ 49.52 เห็นว่าการสอนงาน เกษตรควรคำนึงถึง สภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากที่สุด ส่วนในด้านความรู้ความ เข้าใจในวัตถุประสงค์และ เนื้อหาของงานเกษตรร้อยละ 50.32 เห็นว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง

2.3 การสอนงานประดิษฐ์และงานช่าง ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 60 นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว
 ในการสอน ร้อยละ 86.35 ใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง รองลงมา ร้อยละ 85.72
 ใช้วิธีสอนแบบสาธิต โดยร้อยละ 27.62 เห็นว่าส่วนที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอน
 งานประดิษฐ์และงานช่างคือ ทักษะและกระบวนการในการทำงาน รองลงมา ร้อยละ 27.30
 เห็นว่าความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนสำคัญที่สุด และร้อยละ 45.40 เห็นว่า การสอนงาน
 ประดิษฐ์และงานช่างควร คำนึงถึงทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากที่สุด ส่วนในด้าน
 ความรู้ ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเนื้อหาของงานประดิษฐ์และงานช่าง ร้อยละ 63.49
 เห็นว่าตนเองมีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง

3. การใช้สื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐาน
 ร้อยละ 89.52 ใช้สื่อการสอนประเภทรูปภาพมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 82.54 ใช้สื่อ
 การสอนประเภทของจริง ซึ่งสื่อการสอนนี้ครูร้อยละ 48.25 ได้มาจากการซื้อสำเร็จรูป
 และในการใช้สื่อการสอน ร้อยละ 62.54 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยทุกครั้ง

4. การวัดผลและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงาน
 และพื้นฐานอาชีพ ร้อยละ 96.83 มีการประเมินผลหลังการสอนทุกครั้ง ร้อยละ 80.63
 ประเมินโดยการตรวจผลงานนักเรียน ส่วนแบบทดสอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการวัดผล ร้อยละ
 63.49 ได้มาจากคู่มือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ของกรมวิชาการ และร้อยละ 77.46
 นำผลจากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการสอน

5. ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่ม
 การงานและพื้นฐานอาชีพมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนทุกด้าน

ข. ผลการสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งมี
 ตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 30 คน จาก 10 โรงเรียน ปรากฏผลโดยสรุปดังนี้

1. สภาพทั่วไปของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่เลือกได้มีจำนวนนักเรียน
 ระหว่าง 60-180 คน จำนวนครู 6-10 คน ส่วนใหญ่มีสภาพแห้งแล้ง

2. สถานภาพของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่เป็น
 เพศหญิง มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา มีประสบการณ์ในการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ
 7-9 ปี และไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมาก่อน

3. การจัดสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่จัดให้มีสถานที่ต่าง ๆ เพื่อใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น แปลงเกษตรเรือนเพาะชำ โรงฝึกงาน แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีการใช้ประโยชน์จากสถานที่เหล่านี้ในการเรียนการสอนน้อยอยู่ ส่วนด้านการจัดป้ายนิเทศหรือกระดานข่าวกลางแจ้งตลอดจนการจัดที่แสดงผลงานนักเรียนต่อสาธารณชนส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัด

4. การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่มีการจัดตกแต่งห้องเรียนเพื่อเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนโดยใช้ผลงานนักเรียน เป็นอุปกรณ์ในการตกแต่ง และส่วนใหญ่มีการจัดแสดงผลงานนักเรียนและมุมหนังสือสำหรับกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในห้องเรียนโดยจัดร่วมกับกลุ่มประสบการณ์อื่น

5. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่นำเข้าสู่วิธีเรียนด้วยการทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้วทั้ง 3 งาน และวิธีสอนที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบสาธิตและให้นักเรียนปฏิบัติจริงทั้ง 3 งาน

6. การใช้สื่อการสอน พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่เตรียมสื่อการสอนและวัสดุอุปกรณ์ในการสอนโดยการสั่งให้นักเรียนจัดหาเป็นการล่วงหน้าในการใช้สื่อการสอนส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทของจริง และที่ผลิตขึ้นใช้เองมีจำนวนน้อยจะมีเพียงงานประดิษฐ์และงานช่างเท่านั้น ส่วนการจัดเก็บสื่อการสอนต่าง ๆ ส่วนใหญ่จัดเก็บในห้องเก็บสื่อของโรงเรียน แต่ยังไม่ขาดระบบในการจัดเก็บ

7. การวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ประเมินผลการเรียนการสอนโดยการตรวจผลงานนักเรียนเป็นหลักทั้ง 3 งาน และส่วนใหญ่ไม่มีการประเมินความรู้นักเรียนก่อนทำการสอน

8. ปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้องเรียน พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมและการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทำให้ทราบถึงสภาพการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสามารถอภิปรายผลการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิปริญญาตรีทางการศึกษา มีอายุอยู่ในช่วง 26 - 30 ปี และ 31 - 35 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ สุโท เจริญสุข (2515 : 438-439) กล่าวว่า เป็นวัยที่สังคมยอมรับว่ามีความสามารถรับผิดชอบงานทุกด้านสูง เป็นผู้นำในสังคมและชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งหวังได้ว่า ในด้านการปฏิบัติงานและการสอนก็ย่อมจะรับผิดชอบได้ดีเท่าเทียมกัน และการศึกษาครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา ย่อมทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดี อันจะมีผลดีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียนอีกด้วย ประกอบกับครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพถึงร้อยละ 41.57 มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว 6 - 10 ปี ย่อมเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานของครูมาก เพราะการปฏิบัติราชการมาเป็นเวลานานย่อมทำให้เกิดประสบการณ์มากขึ้น ส่วนสาเหตุที่ต้องเป็นครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพครูส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 83.81 ให้เหตุผลว่า เพราะเป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ทั้งนี้เนื่องจากครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่ต้อง เป็นครูประจำชั้น และต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ ตามหลักสูตรไม่ได้แบ่งสายสอนเป็นรายวิชา หรือหมวดวิชา และเป็นที่น่าสังเกตว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพถึงร้อยละ 32.06 สนใจกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) มากที่สุด ส่วนที่สนใจกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้นมีเพียงร้อยละ 21.59 เท่านั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มทักษะ (คณิตศาสตร์) เป็นกลุ่มประสบการณ์ที่มีหลักเกณฑ์แน่นอนตายตัว ง่ายต่อการเข้าใจ ส่วนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพนั้น เนื้อหายืดหยุ่นได้ ไม่มีหลักเกณฑ์แน่นอน ดังนั้น ครูบางคนอาจไม่มีความถนัดแต่ก็จำเป็นต้องสอน เพราะ เป็นครูประจำชั้นต้องสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าวมาแล้ว นอกจากนี้ยังพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 51.11 ไม่เคยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงาน

วิจัยของ ลักขณา สมเชื้อ (2524 : จ) ช่อทิพย์ ธรรมรักษ์ (2527 : 136) และวิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2530 : 154) กล่าวคือ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่คนสอนอยู่ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารระดับสูงกว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์นี้ น้อยกว่ากลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และเนื่องจากการขาดงบประมาณในการจัดการอบรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นจุดอ่อนที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างรีบด่วน สำหรับแนวทางแก้ไขนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 191) ได้เสนอไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เพื่อให้เกิดความมั่นใจที่จะสอนงานนั้น ๆ ได้ โดยการส่งครูไปอบรมระยะสั้น 3 - 5 วัน ในวิทยาลัยครู หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่อยู่ใกล้ ๆ โดยขอความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

2. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษา จัดให้มีสถานที่หรือสิ่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพภาคปฏิบัติ เช่น แปลงเกษตร เรือนเพาะชำ โรงฝึกงาน และห้องโภชนาการหรือโรงอาหาร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่เห็นว่า ไม่เพียงพอสำหรับฝึกปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแปลงเกษตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่จะใช้พื้นที่ว่างที่มีอยู่ไปใช้ประโยชน์ในทางอื่น เช่น สนามกีฬา สนามเด็กเล่น หรือสงวนไว้สำหรับก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ จากการเข้าไปสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาส่วนใหญ่มีพื้นที่ว่างที่สามารถใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแปลงเกษตรได้ แต่ส่วนใหญ่จะให้เป็นสนามกีฬา สนามเด็กเล่น เป็นต้น หรือแม้แต่บางโรงเรียนที่มีพื้นที่ว่างมากก็ปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของท้องถิ่นไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ขาดแคลนน้ำ ดินเค็ม เป็นต้น

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ในบริเวณโรงเรียน ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพและเพื่อเผยแพร่กิจกรรมของนักเรียนในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ โดยการจัดป้ายนิเทศหรือกระดานข่าว ซึ่งจัดตามข่าว เหตุการณ์ หรือวันสำคัญสำหรับกลุ่มการ

งานและพื้นฐานอาชีพ อันจะเป็นการเผยแพร่ความรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพให้นักเรียน ครู ตลอดจนสาธารณชนที่สนใจได้รับทราบ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพร้อยละ 41.91 มีการจัดแสดงผลงานของนักเรียนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพต่อสาธารณชนด้วย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า การจัดแสดงผลงานนักเรียนต่อสาธารณชน เช่นนี้ นอกจากจะเป็นการส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนที่เป็นเจ้าของผลงานแล้วยังจะทำให้ นักเรียนอื่น ๆ มีความกระตือรือร้นที่จะผลิตผลงานของตนเองออกมาอีกด้วย นอกจากนี้ยังอาจเกิดผลดีต่อทางโรงเรียนอีกด้วย กล่าวคือ ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้าใจการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้ดียิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของหลักสูตรมากนัก และเมื่อผู้ปกครองเข้าใจดีแล้วก็จะให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนดีขึ้นด้วย

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ได้จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยการนำผลงานนักเรียนมาจัดและตกแต่งห้องมีการจัดป้ายนิเทศและมุมหนังสือในห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งการที่ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ปฏิบัติเช่นนี้จะทำให้เกิดผลดีหลายประการ เช่น ผลดีต่อตัวนักเรียนเอง ซึ่งเมื่อนักเรียนได้เห็นผลงานของตนเองแล้วก็จะเกิดความชื่นชมและภาคภูมิใจ ตลอดจนมีกำลังใจที่จะทำผลงานต่อไปให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ นักเรียนสามารถ เรียนรู้และพัฒนาฝีมือได้ดีขึ้น ประการที่สองทำให้เกิดผลดีต่อครูผู้สอน เพราะจะทำให้ทราบถึงความสนใจของนักเรียนว่า นักเรียนคนใดสนใจหรือถนัดในเรื่องใด อันจะทำให้ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการสอนต่อไป นอกจากนี้ผลงานนักเรียนที่ครูรวบรวมไว้นั้น สามารถใช้เป็น เครื่องชี้ความสามารถของครูผู้สอนอีกด้วย อันจะส่งผลต่อความดีความชอบของครูต่อไป และจากการที่ผู้วิจัยไปสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่มักมีการนำผลงานนักเรียนมาใช้ในการตกแต่งห้องเรียน และจัดแสดงในห้องเรียน แต่ก็ยังนำเอามาจำนวนน้อยอยู่ เนื่องจากครูมักจะคัดเลือกเอาผลงานเด่น ๆ เท่านั้นมาจัดแสดง และนอกจากนั้นยังพบว่า การจัดเก็บผลงานนักเรียนยังขาดระบบระเบียบอยู่มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพยังเห็นความสำคัญของผลงานนักเรียนน้อยอยู่ จึงทำให้ครูไม่คำนึงถึงระบบการจัดเก็บมากนัก

4. การจัดการเกี่ยวกับสื่อการสอน

ผลจากการวิจัย พบว่า สื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ได้มา โดยการจัดซื้อจากเงินงบประมาณของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ งบประมาณที่ได้รับจากทางราชการดังกล่าว ยังมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับความต้องการด้านสื่อ การสอน ทำให้สื่อการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องซึ่ง เมื่อกล่าวถึงวัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อการสอนก็จะได้คำตอบว่า ไม่เพียงพอแม้แต่โครงการที่ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟ (UNICEF) ซึ่งเน้นด้านการจัดอุปกรณ์งานต่าง ๆ ใน กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในงบประมาณที่คณะกรรมการดำเนินการ เห็นว่าเพียงพอแล้วให้ กับโรงเรียนในโครงการ แต่เมื่อมีการประเมินและติดตามผลก็ได้รับคำตอบว่าไม่เพียงพออยู่ นั้นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 186) ทั้งนี้เป็นเพราะครู ต้องการใช้สะดวกสบาย มีไว้เป็นของตัวเอง โดยมีได้คำนึงถึงการบริหารวัสดุอุปกรณ์ในโรงเรียน ในลักษณะประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด จากการสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและ พื้นฐานอาชีพของผู้วิจัย พบว่า สื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่โรงเรียนต่าง ๆ มีอยู่นั้น ส่วนใหญ่จะถูกเก็บไว้ไม่ได้ใช้งาน โดยเฉพาะเครื่องมือสำเร็จรูปที่จัดซื้อจากงบประมาณของทาง ราชการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระเบียบการเบิกจ่ายพัสดุของทางราชการมีรายละเอียดปลีกย่อย และมีขั้นตอนมากเกินไป จึงทำให้ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพเกิดความเบื่อหน่ายไม่สะดวก

5. ด้านการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐาน อาชีพ

จากผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่ได้จัดทำเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ คือ กำหนดการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ตารางสอน และใบงานหรือใบความรู้ จากข้อมูลที่พบเป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดทำใบงานหรือ ใบความรู้ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพอย่างหนึ่งยังมี จำนวนครูที่จัดทำน้อยมาก คือ เพียงร้อยละ 38.41 เท่านั้น ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ใบงาน หรือใบความรู้เป็นสื่อการสอนที่ติดมากอย่างหนึ่ง เพราะในใบงานจะมีรายละเอียดของกิจกรรม การเรียนการสอนทุกขั้นตอน นับตั้งแต่จุดประสงค์การสอน อุปกรณ์ที่ใช้กิจกรรมที่นักเรียนต้องปฏิบัติ ตลอดจนการตรวจสอบงาน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2527 : 182 - 184) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการใช้ใบงานในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มการงานและ

พื้นฐานอาชีพว่า เป็นการช่วยลดภาระของครูในการสอน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาและปฏิบัติด้วยตนเองตามขั้นตอนที่กำหนดให้ได้ นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกความรับผิดชอบของนักเรียน และเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานด้วย แต่จากสภาพที่เป็นจริง ครูกลุ่มการงาน และพื้นฐานอาชีพยังมีการใช้ใบงานในการเรียนการสอนน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากครูมีภาระในการปฏิบัติงานอื่น ๆ มาก จึงไม่มีเวลาในการจัดทำ และครูขาดความรู้ในการจัดทำและไม่เห็นความสำคัญของใบงาน ซึ่งในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรพิจารณา ซึ่งวิธีการแก้ไขควรเป็นการให้การนิเทศและจัดงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ เช่น กระดาษ หมีกโรเนียว กระดาษไข เป็นต้น

6. การจัดกิจกรรม เสริมการเรียนการสอน

ก. การเผยแพร่ผลงานนักเรียนต่อสาธารณชน พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ได้มีการเผยแพร่ผลงานนักเรียนโดยการจัดนิทรรศการ ซึ่งมีวิธีการนี้เป็นวิธีที่นิยมกันทั่วไป เพราะเป็นวิธีการที่ทำได้ง่ายและไม่เสียเวลามากนัก นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เข้าชมสนใจและเข้าใจได้ง่ายทั้งยังจะสร้างความชื่นชมและความร่วมมืออันดีระหว่างผู้ปกครองกับทางโรงเรียนอีกด้วย (ธีรยุทธ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา 2527 : 749) ในการจัดนิทรรศการนี้ควรเป็นการจัดร่วมกันระหว่างภาคความรู้และภาคปฏิบัติ คือ มีทั้งการให้ความรู้ที่น่าสนใจเกี่ยวกับกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ และการจัดแสดงผลงานนักเรียนหรือการสาธิตงานต่าง ๆ ที่น่าสนใจร่วมด้วย

ข. การเชิญวิทยากร ผลการวิจัย พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ส่วนใหญ่ไม่เคยเชิญวิทยากรพิเศษมาสอน หรือบรรยายในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากขาดเงินงบประมาณที่จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร และจากการไปสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพของผู้วิจัย และจากการสัมภาษณ์ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ปัญหาใหญ่ที่ไม่สามารถเชิญวิทยากรพิเศษมาสอนได้คือ ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร ไม่สะดวกในการติดต่อวิทยากร และครูไม่มีเวลาในการวางแผนเชิญวิทยากรที่เหมาะสมกับแขนงงานไว้วงหน้าแต่เนิ่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ อามาตร (2528 : 141) ประหยัด สายวิเชียร (2519 : 54) ที่พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเชิญวิทยากรคือ ไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร และวิทยากรไม่ค่อยมีเวลาว่างที่จะมาบรรยาย ซึ่งในการแก้ปัญหาด้านไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากรนั้น ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ ได้จัดสรรงบประมาณในด้านนี้ไปให้แต่ละจังหวัดดำเนินการแล้ว แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในการ เบิกจ่ายงบประมาณนั้นต้องผ่านขั้นตอนหลายขั้นตอนทำให้ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบควรปรับปรุงให้มีความสะดวกมากขึ้น ส่วนปัญหาด้านวิชาการนั้น ครูกลุ่มงานและ พื้นฐานอาชีพควร เลือกวิทยากรที่อยู่ใกล้โรงเรียนมากที่สุด เช่น ครู ภารโรง ในโรงเรียนเดียวกัน หรือผู้ปกครองในหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นต้น

ค. การนำนักเรียนไปศึกษา ดูงานหรือฝึกงานนอกสถานที่ พบว่า ครูกลุ่ม การงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ไม่เคยพานักเรียนไปศึกษาดูงาน หรือฝึกงานนอกสถานที่ ทั้งนี้ เนื่องจากครูประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายสูง ไม่มีเวลาพอที่จะนำนักเรียนไปได้ การควบคุมความปลอดภัยของนักเรียนยุ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2530 : 170) ที่พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่มีพานักเรียนไปดูงานหรือศึกษานอกสถานที่ เนื่องจาก ขาดงบประมาณและการคมนาคมไม่สะดวก ซึ่งแนวทางในการแก้ไขนั้น ปัญหาด้านการขาดงบประมาณ อาจแก้ไขได้โดยการนำนักเรียนไปศึกษา ดูงาน หรือฝึกงานในสถานที่หรือแหล่งที่ใกล้ที่สุด การศึกษานอกสถานที่สำหรับนักเรียนประถมศึกษาชั้น อนุบาล อนุบาล 2 และ อนุบาล 3 (2526 : (4)) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การศึกษานอกสถานที่หมายถึง การไปดูหรือการไปสัมผัสกับของจริง หรือ สภาพจริงนอกห้อง เรียน เช่น ดูแปลงดอกไม้หน้าอาคาร ไปดูไร่ผักของโรงเรียนหรือของชาวบ้าน ในละแวกใกล้เคียง เป็นต้น การศึกษานอกสถานที่อาจใช้เวลาตั้งแต่ 5 นาที ถึง 1 ชั่วโมง หรือกว่านั้น ซึ่งจุดมุ่งหมายของการไปศึกษานอกสถานที่ คือ ให้นักเรียนไปพบเห็นของจริงเพื่อเพิ่ม ประสบการณ์ นอกจากนี้แล้วยังเป็นการฝึกทัศนียภาพต่าง ๆ ด้วย เช่น ความมีระเบียบวินัย การ สังเกต ความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ เป็นต้น และเนื่องจากนักเรียนในระดับประถมศึกษายังไม่มี ความพร้อมหรือวุฒิภาวะเพียงพอ ครูจึงจำเป็นต้องคอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด ควรมีการวางแผน ร่วมกับนักเรียน เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายของการไปศึกษานอกสถานที่ กำหนดวิธีไป - มา เวลา และแบ่งงานในกรณีต้อง เดินทางไกลและจำนวนนักเรียนมีมากควรจัดครูควบคุมดูแลความปลอดภัย ให้เหมาะสมกับจำนวนนักเรียน คือ นักเรียน 20 คน ต่อครู 1 คน (ลัดดา ศุภปรีดี 2524 : 80)

ง. การสอนงานเลือกอื่น ๆ เป็นพิเศษแก่นักเรียนที่สนใจ ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่มีการสอนงาน เลือกพิเศษนอกเหนือจากที่มีอยู่ในแผนการ สอนให้กับนักเรียนที่สนใจ โดยเลือกงานมาสอนตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งนับว่า เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องที่สุด เพราะตรงกับ เจตนารมณ์ของหลักสูตรประถมศึกษาที่ต้องการจัด

หลักสูตรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับท้องถิ่น จะเห็นได้จากที่กรมวิชาการได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นได้พัฒนาหลักสูตรกลุ่มประสบการณ์นี้ขึ้นใช้เองในบางส่วน คือ ในส่วนที่เป็นงานเลือก อันจะทำให้เกิดผลดีดังนี้ (อรุณ เฉลิมธีรนนท์ 2528 : 155)

1. ทำให้เกิดการพัฒนาอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพราะอาชีพส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในท้องถิ่นอยู่แล้วสมาชิกในชุมชนมักจะไม่ค่อยเห็นความสำคัญ และไม่ค่อยมีการพัฒนาอาชีพมากนัก เคยทำกันมาอย่างไรก็ยังคงทำกันอย่างนั้นอยู่ แต่ถ้าโรงเรียนนำอาชีพเหล่านั้นมาสอน โดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษา เข้าช่วย จะทำให้เห็นประโยชน์และความสำคัญยิ่งขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นการอนุรักษ์อาชีพของท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่งด้วย

2. ทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของอาชีพที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน เมื่อจบการศึกษาไปแล้วอาจศึกษาเพิ่มเติมและยึดเป็นอาชีพหลักต่อไป ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาทางสังคมได้ทางหนึ่ง เช่น ปัญหาการว่างงาน การอพยพเข้าเมือง เป็นต้น

3. ทำให้ผู้ปกครองมีเจตคติและค่านิยมที่ดีต่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์นี้ซึ่งไม่เหมือนคณิตศาสตร์ ภาษาไทยหรือวิชาอื่น ๆ จึงมักมองเห็นว่าการเรียนการสอนงานอาชีพในโรงเรียนเป็นสิ่งไร้ประโยชน์ ทำให้เสียเวลาโดยไม่จำเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527 : 217) ดังนั้น ถ้าโรงเรียนนำอาชีพในท้องถิ่นมาจัดสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพจนเกิดผลงานที่มองเห็นได้ชัดเจน เชื่อว่าผู้ปกครองจะมีเจตคติและค่านิยมที่ดี และผลตอบแทนก็คือโรงเรียนจะได้รับความร่วมมือมากขึ้น

6. ด้านปฏิสัมพันธ์กับชุมชนและครูในโรงเรียน

ก. ด้านปฏิสัมพันธ์กับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจากชุมชน โดยการช่วยเป็นวิทยากรหรือผู้ชำนาญการให้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ที่ส่งเสริมให้โรงเรียนประถมศึกษาใช้แหล่งความรู้ในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพที่ในบางแขนงงานหรือบางเนื้อหาครูอาจไม่มีความรู้หรือไม่ถนัด จึงจำเป็นต้องใช้วิทยากรหรือผู้ชำนาญการในการสอน

เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้และทักษะอย่างแท้จริง แต่จากผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ อามาตร (2528 : 138) พบว่า ครูผู้สอนได้ใช้วิทยากรในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของผู้วิจัยขณะที่ไปสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ซึ่งพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้เชิญวิทยากรมาสอนหรือมาบรรยายพิเศษน้อยมาก เนื่องจากไม่มีเวลาและค่าใช้จ่ายในการเชิญวิทยากร ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาดังกล่าว เช่นเดียวกับ เรื่องการสนับสนุนกิจกรรมพิเศษ

ข. ปฏิสัมพันธ์กับครูในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมีการช่วยเหลือกันในระหว่างปฏิบัติการสอนด้วยการแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นทางวิชาการ ซึ่งถือว่าเป็นแนวปฏิบัติที่ดี เพราะในทางปฏิบัติครูบางคนอาจไม่มีความถนัดหรือไม่ชำนาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งก็อาจปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือแนะนำจากครูที่มีความชำนาญในเรื่องนั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นวิธีการที่ตรงกับหลักการนิเทศที่ต้องการให้ครูทุกคนในโรงเรียนสามารถนิเทศกันเองได้ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้บริหารไปอีกทางหนึ่งและ เป็นการสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอน (สนอง เจริญมาก และคณะ 2533 : 278 - 279)

ค. ปฏิสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเป็นอย่างดีจากผู้บริหาร โดยการช่วยเหลือ แนะนำ ด้านวิชาการและให้การนิเทศเป็นประจำ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ สุภีร์ เดชะเอนก (2532 : 179-180) ที่พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญและปฏิบัติงานด้านนี้เป็นประจำ โดยส่วนใหญ่จัดการนิเทศภายในชั้นในโรงเรียนของตน โดยผู้บริหารทำหน้าที่นิเทศ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียน ดังที่ กมล ดิษฐกมล (2521 : 8) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในโรงเรียนต้อง เป็นผู้ที่เข้าใจงานนิเทศการศึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นศึกษานิเทศก์ประจำโรงเรียน และให้ความช่วยเหลือครูทุกคนได้เป็นอย่างดี เป็นการถาวร ซึ่งก็คือ ผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ถ้าการนิเทศภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพย่อมส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนด้วย

7. การเตรียมการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอนมาก โดยมีการจัดทำบันทึกการสอนเป็นการล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ การจัดทำบันทึกการสอนไว้ล่วงหน้า เป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมการสอนอย่างหนึ่ง เพราะก่อนที่จะทำบันทึกการสอนนั้นครูจะต้องมีการศึกษาแผนการสอน ตารางสอนตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ มาก่อน การที่ครูได้ศึกษาแผนการสอน ตารางสอนและ เอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาล่วงหน้านั้นย่อมทำให้ครูเข้าใจในเนื้อหา กิจกรรม จุดประสงค์ที่ต้องสอนและจัดเตรียมสื่อการสอนที่จำเป็นต้องใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ให้พร้อม ซึ่งการที่ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเข้าใจ และจัดเตรียมสิ่งจำเป็นต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าก่อนทำการสอนแล้ว ย่อมช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพและดำเนินไปอย่างราบรื่นต่อเนื่องสัมพันธ์กัน อันจะช่วยให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้และบรรลุตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรต้องการได้มากขึ้น (มาลินี ชาณศิลป์ 2527 : 33)

8. ด้านการนำเข้าสู่บทเรียน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการทบทวนความรู้เดิมที่เรียนมาแล้วทั้ง 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์และงานช่าง ซึ่งวิธีการนี้เป็นการช่วยให้นักเรียนสามารถโยงความรู้เดิมกับบทเรียนใหม่ได้ดีขึ้นและสามารถนำมาใช้ในบทเรียนใหม่ได้อีกด้วย (บุญทัน อยู่ชมบุญ 2529 : 68)

9. ด้านเทคนิคและวิธีสอน ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่เน้นการปฏิบัติจริงทั้ง 3 งาน คือ งานบ้าน งานเกษตร และงานประดิษฐ์และงานช่าง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริงนี้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้การเรียนการสอนงานต่าง ๆ ในกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพได้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงาน อันเกิดจากประสบการณ์ตรงให้มากที่สุดเพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการทำงานเพื่อให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองในอนาคต ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ อรุณ เฉลิมธีรพันธ์ (2528 : 157) และวิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2530 : 169) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ครูผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีจุดเน้นในการสอนงานต่าง ๆ ในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพแตกต่างกันตามลักษณะของงานนั้น ๆ กล่าวคือ งานบ้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งให้ผู้เรียนมีลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร เพราะงานบ้านนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันกับครอบครัวของตนเอง ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ที่มีความขยัน รู้จักรับผิดชอบ รู้หน้าที่ รู้จักฟังตนเอง ซึ่งเป็นกิจนิสัยที่สังคมต้องการ (กรมวิชาการ 2525 : 297-298) ส่วนการจัดการเรียนการสอน งานเกษตรจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะและกระบวนการที่ดีในการปฏิบัติงาน อันจะทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถของตนและรู้จักทำงานอย่างมีระบบ ระเบียบ เช่น มีการวางแผนการทำงาน รู้จักทำงานอย่างมีขั้นตอน ตลอดจนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนงานเกษตรมาก เพราะผู้เรียนนอกจากจะมีความรู้ทางทฤษฎีแล้ว จำเป็นต้องมีทักษะปฏิบัติด้วย เนื่องจากงานเกษตรมุ่งให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะขึ้นด้วยตนเอง ยกตัวอย่างเช่น การตอนกิ่ง ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จักเลือกกิ่งที่จะตอน รู้จักเลือกและใช้เครื่องมือ รู้วิธีการและขั้นตอนในการตอนและต้องฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญจึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์อย่างแท้จริงและเกิดผลดี สำหรับงานประดิษฐ์และงานช่าง ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติงานไปพร้อมกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์เฉพาะของงานประดิษฐ์และงานช่างที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนกระบวนการทำงานได้อย่างถูกต้องและสามารถคิดประดิษฐ์งานที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มพูนรายได้ด้วยความคิดของตนเองได้ (กรมวิชาการ 2525 : 325)

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเนื้อหาของกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และจากการสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพพบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนงานต่าง ๆ โดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง จึงทำให้เห็นว่าครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพสามารถจัดการเรียนได้ตรงตามความต้องการของหลักสูตรและมีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

10. ด้านการใช้สื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาคือใช้สื่อการสอนประเภทของจริง ซึ่งตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่จะเป็นประเภทของจริงที่เป็นเครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานตามเนื้อหาของแขนงงานต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องซื้อสำเร็จรูป แต่จากสภาพการณ์ที่ผ่านมาและจากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่เป็นครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ตลอดจนจากผลการสังเกตการปฏิบัติงานของครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ พบว่า ครูกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพยังมีการใช้สื่อการสอนประเภทของจริงอยู่น้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสื่อการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพประเภทของจริงนั้นแต่ละโรงเรียนได้รับการจัดสรรน้อยมาก เพราะงบประมาณสนับสนุนจากราชการมีจำกัด ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่มีมานานแล้วและก็คงแก้ไขกันได้ยาก เพราะการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าที่รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้ทั้งหมดและต้องใช้เงินเป็นจำนวนมาก เพราะเป็นการจัดการศึกษาให้กับคนส่วนใหญ่ของประเทศ เพียงเงินเดือนครูที่สอนในโรงเรียนประถมศึกษา ก็เกินครึ่งหนึ่งของงบประมาณทั้งหมดที่ได้รับอยู่แล้ว (กรมวิชาการ 2528 : 162) ส่วนแนวทางในการแก้ปัญหานี้ กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนะไว้ดังนี้ (กรมวิชาการ 2528 : 162-163)

ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เป็นปัญหาที่รัฐบาลและกรมเจ้าสังกัดให้ความสำคัญและดำเนินการแก้ไขตลอดมา เช่น การจัดสรรเงินเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์เงินรายหัวให้ แต่เนื่องจากโรงเรียนมีมากและงบประมาณเพื่อการศึกษาในระดับนี้มีจำนวนจำกัด ความขาดแคลนจึงยังปรากฏอยู่ อย่างไรก็ตาม ปัญหานี้จะต้องแก้ไขต่อไปและร่วมกันกันแก้ไขทุกฝ่ายทั้งฝ่ายรัฐบาลหรือกรมเจ้าสังกัด โรงเรียนและผู้ปกครอง ในสภาพความจริงมีโรงเรียนไม่น้อยได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้มานานแล้ว เช่น โรงเรียนพยายามจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นลักษณะการศึกษาเพื่อการผลิต ซึ่งนอกจากโรงเรียนจะได้รับประโยชน์จากการเรียนการสอนดังกล่าวแล้ว โรงเรียนยังมีรายได้เพื่อนำไปเป็นทุนหมุนเวียนซื้อวัสดุอุปกรณ์ฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียนและสื่อการสอนของโรงเรียนต่อไปด้วย อย่างไรก็ตามโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและคณะครูจะต้องร่วมมือกันทำให้โรงเรียนเป็นแหล่งผลิตให้ได้ พร้อมกันนี้เจ้าสังกัดก็ต้องสนับสนุน โดยการปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนให้คล่องตัวยิ่งขึ้น ให้โรงเรียนสามารถนำไปใช้จ่ายเป็นค่าวัสดุฝึกและจัดซื้อสื่อการสอนได้ ซึ่งจะเป็นวิธีหนึ่งที่จะ

ช่วยแก้ปัญหา เรื่องการขาดแคลนสื่อการสอนและวัสดุฝึกปฏิบัติสำหรับนักเรียน ซึ่งจะเป็นผลให้การจัดการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพบรรลุตาม เป้าหมายของหลักสูตร

ส่วนสาเหตุสำคัญอีกประการหนึ่งที่ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพใช้สื่อการสอนประเภทรูปภาพมากกว่าสื่อการสอนประเภทอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากสื่อการสอนประเภทของจริงมีระบบควบคุมการเบิกจ่ายหลายขั้นตอน ดังนั้น ครูส่วนใหญ่จึงไม่ค่อยเบิกไปใช้และอีกประการหนึ่ง ครูผู้สอนเกรงว่าตนเองจะถูกลงโทษในกรณีที่ใช้สื่อการสอนที่เบิกไปใช้เกิดทำวัสดุเสียหายขึ้น จึงป้องกันตัวเองด้วยการไม่ใช้สื่อการสอนเหล่านี้และหันไปใช้สื่อการสอนที่เป็นรูปภาพแทนเพราะราคาถูกและหาซื้อได้ง่าย ใช้สะดวก สำหรับวิธีการแก้ไขปัญหานี้ นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรลดขั้นตอนในการเบิกจ่ายสื่อการสอนให้สะดวกขึ้น และสร้างความเข้าใจในการใช้สื่อการสอนให้ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอนมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอีกด้วย

11. การวัดผลและประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยพบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพมีการประเมินความรู้นักเรียนก่อนและหลังการสอนอยู่เสมอ โดยใช้วิธีซักถามสำหรับการประเมินความรู้ก่อนเรียนและการตรวจผลงานสำหรับการประเมินผลหลังเรียน ซึ่งวิธีการนี้ผู้วิจัยเห็นว่า ยังไม่ครบทุกด้าน ทั้งนี้เพราะการให้ความสำคัญต่อผลงานนักเรียนเพียงอย่างเดียว นั้นไม่พอเพียง ครูควรมีการประเมินกระบวนการทำงานของนักเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามการประเมินไม่ควรเน้นหนักที่ส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะ เพราะอาจทำให้เกิดผลเสียได้ จึงต้องทำไปด้วยกันอย่างผสมกลมกลืน กิจกรรมทั้งสองประการนี้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติในการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2526 : 523) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การปฏิบัติการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพโดยเฉพาะวิธีการประเมินผล ได้กำหนดให้ประเมินทั้งสองส่วน คือ ประเมินขณะปฏิบัติงาน เพื่อดูกระบวนการทำงานว่าทำได้ถูกต้องตามขั้นตอนหรือไม่ ลักษณะนิสัยในการทำงานเป็นอย่างไร และส่วนที่สองคือ การประเมินผลหลังการเรียนการสอน เพื่อตรวจสอบผลสำเร็จของงานว่ามีผลงานตามจุดประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ สำหรับวิธีการในการประเมินผลกระบวนการทำงานของนักเรียน ควรใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงาน ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ทราบลักษณะนิสัยในการทำงานของนักเรียนแต่ละคนอันจะเป็นผลดีต่อครูผู้สอนคือ ช่วยให้การประเมินผลการเรียนการสอน เป็นไปอย่างถูกต้องและละเอียดรอบคอบ และอีกประการหนึ่งคือ ช่วยให้ครูสามารถแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน

ของนักเรียนได้ทันที ซึ่งจะเป็นแรงเสริมให้นักเรียนมีการปฏิบัติอย่างตั้งใจและมีระเบียบมากกว่า
ที่ครูจะดูเพียงผลงานสำเร็จรูปของนักเรียนเพียงอย่างเดียว (วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล 2530 :
174) ทั้งนี้ เพราะการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเรียนจะต้อง
เรียนรู้หลักทฤษฎีควบคู่กับวิธีปฏิบัติงานที่ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับนักเรียนที่จะนำไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันต่อไป

ด้านแหล่งที่มาของเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลและประเมินผลกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ
พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพส่วนใหญ่ได้มาจากคู่มือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้อของ
กรมวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากรมวิชาการได้จัดทำเครื่องมือการวัดผลและเอกสารอื่น ๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลและประเมินผลแจกให้โรงเรียนต่าง ๆ อย่างทั่วถึงอยู่แล้ว แต่เครื่องมือ
และเอกสารที่กรมวิชาการแจกให้กับโรงเรียนต่าง ๆ นั้น กรมวิชาการได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์
ให้โรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนนำไปเป็นแนวทางหรือตัวอย่างของวิธีการวัดผลและ
ประเมินเท่านั้นจึงไม่สามารถนำมาใช้ได้โดยตรง ต้องมีการปรับปรุงก่อนนำไปใช้เพื่อให้สอดคล้อง
กับสภาพการเรียนการสอนของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพต้องพิจารณาถึง
ความเหมาะสมกับเนื้อหาที่สอนและจำเป็นต้องสร้างขึ้นใช้เองบ้างเป็นบางส่วน ซึ่งในส่วนนี้ครู
จึงจำเป็นต้องมีความรู้ด้านการวัดผลและประเมินผล ต้องศึกษาให้ถ่องแท้ กำหนดเกณฑ์
วัดผลให้แน่นอนว่าจะใช้วิธีการใด ทาวิธีการที่ดี ง่ายและมีประสิทธิภาพที่สุด (อัจฉรา
ประไพตระกูล 2521 : 82-83)

12. ด้านปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนในห้อง เรียนขณะที่มีการเรียนการสอน ผลการวิจัย
พบว่า ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถาม ได้แย้งหรือแสดงความคิดเห็น
อย่างมีเหตุผลได้ ซึ่งการที่ครูปฏิบัติเช่นนี้ นอกจากจะทำให้ครูได้ทราบว่านักเรียนมีความเข้าใจ
ในเรื่องที่สอนไปแล้วอย่างไร ซึ่งเป็นการประเมินการสอนของครูไปในตัวแล้ว ยังทำให้นักเรียน
รู้สึกว่าคุณครูมีส่วนร่วมในการสอนของครู อันจะเป็นการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน
กลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ นอกจากนี้ครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพยังได้สร้างบรรยากาศ
ในชั้นเรียนโดยการเดินสังเกตการปฏิบัติงานของนักเรียน พร้อมกับให้คำแนะนำ ช่วยเหลือด้วย
ความเป็นกันเอง ซึ่งพฤติกรรมของครูนี้จะทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนสนุกสนาน
นักเรียนก็จะได้รับการดูแลจากครูอย่างทั่วถึง ซึ่งครูก็สามารถทราบข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน
ของนักเรียนได้เป็นอย่างดีและสามารถแก้ไขได้ทันทีทันที อันจะเป็นผลให้นักเรียนเรียนด้วยความ

สนใจ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย ท้อแท้ ดังที่ ฮีรยูทส์ เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา (2524 : 146-147) กล่าวไว้ว่า การที่ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนโดยการให้ความอบอุ่น ให้นักเรียนทำงานด้วยความสนุกสนาน ไม่เคร่งครัดระเบียบวินัยมากนักและครูเป็นผู้มีอารมณ์ขัน จะมีผลต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาก ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครูและเกิดความพอใจในวิชาวิชานั้นด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

1. ควรจัดให้มีการอบรมหรือจัด เอกสาร เกี่ยวกับ เทคนิคการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้ครูได้ศึกษา
2. ศึกษาวิเคราะห์ของแต่ละอำเภอควรมีการออกนิเทศติดตามผลการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพของโรงเรียนในอำเภอของตนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาด้านวิชาการแก่ครู
3. กลุ่มโรงเรียนควรจัดทำสื่อการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพที่จำเป็นไว้บริการโรงเรียนภายในกลุ่ม โดยอาจจัดตั้งเป็นศูนย์บริการสื่อการสอนของกลุ่มโรงเรียนเพื่อเป็นการพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน
4. ควรมีการปรับปรุง เนื้อหาของกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครูกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

1. ครูควรมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพอยู่เสมอ
2. ครูควรมีการสำรวจแหล่งความรู้ในชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้มาก
3. ครูควรมีการวัดผลและประเมินผลทุกแผนการสอนตามระยะเวลาและเน้นการวัดผลและประเมินผลในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้มากที่สุด
4. ครูควรจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพให้เป็นกันเอง สนุกสนานไม่เคร่งเครียด เพื่อสร้างเจตคติที่ดีต่อครูและกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ลักษณะคุณภาพการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียน
ประถมศึกษา
2. ควรศึกษา เจตคติของผู้ปกครองในแขนงอาชีพต่าง ๆ ครูและผู้บริหารทางการศึกษา
ต่อการจัดการสอนกลุ่มการทำงานและพื้นฐานอาชีพในโรงเรียนประถมศึกษา
- 3 ควรศึกษารูปแบบ เครื่องมือการวัดผลและประเมินผลการ เรียนกลุ่มการทำงานและ
พื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย